

398

maig 2016 • revista mensual
Any 36è • PVP 3,00 €
edita Fundació Roca Galès

cooperació
CATALANA

Compromís verd i cooperatiu

Les nostres cooperatives: **L'Apòstrof Sccl.**

Entrevista: **Josep Vidal i Fàbrega, director general d'Economia Social.**

ISSN 1133-8415

Referent Cooperatiu Català en Prevenció de Riscos Laborals

Nou servei Vigilància de la Salut

Totes les especialitats preventives. A tot Catalunya

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

ASSIGEM
SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scll
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEU

Ana Montoro, antropòloga social

5 / EDITORIAL

Compromís verd i cooperatiu

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYA

Desenvolupament del Pla per a una
dècada cooperativa

Confederació de Cooperatives de Catalunya

10 / LES NOSTRES COOPERATIVES

L'Apòstrof, vint anys de
comunicació creativa des de
l'economia solidària i per de
l'economia solidària

Visitem la cooperativa de
comunicació creativa que des de
fa vint anys treballa per difondre
els valors de l'economia solidària.
Amb una organització assembleària
i una estructura participativa i
horitzontal, la formació te un

espai fonamental entre els dotze
professionals que la configuren
Pep Valenzuela

13 / ENTREVISTA

Josep Vidal, Director general
d'Economia Social, Tercer Sector,
Cooperatives i Autoempresa

"Si volem construir un nou país, hem
de ser capaços de consensuar una llei
d'economia social"

Montse Pallarès

16 / FINANCES COOP

El finançament col·lectiu
(crowdfunding), un nou horitzó
per al finançament de projectes
cooperatius i socials

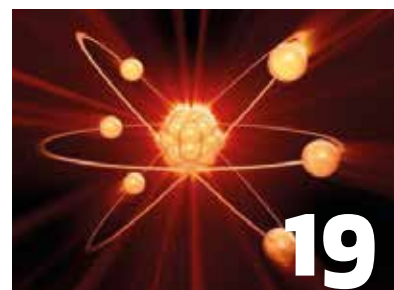
Pep Valenzuela

19 / MEDI AMBIENT

Energia atòmica a Catalunya. Ascó,
Vandell's, Garoña, i Fukushima al
fons

Els propers mesos serán clau per
a determinar el futur de la central
nuclear de Garoña (Burgos) i
de retruc será el precedent que
permetrà que les centrals d'Ascó,
Vandellòs, Cofrents (País Valencià),
Trillo (Guadalajara) o Almaraz
(Cáceres) puguin demanar allargar
el seu funcionament seixanta anys
més

Miquel Muñiz

22 / RESSENYA

Un món sense bancs
Cooperació Catalana

23 / HUMOR GRÀFIC

Primer Concurs Internacional
d'Humor Gràfic i Drets Laborals
Galdric Sala

24 / SALUT COOPERATIVA

Odontologia cooperativa
Cos, cooperativa de salut

25 / COOP CALM

Cuina fàcil, bona per a tu i per al
territori
Xarrups, tasses i gots llargs
Carles Xiberta

26 / BIBLIOTECA

Donació de llibres
Retalls
Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca Galès Redacció i Administració Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.cat - www.rocagales.cat - Twitter: @rocagales
Coordinació Agnès Giner. Consell assessor Miquel Corna, Enric Dalmau, Agnès Giner,
Ma. Lluïsa Navarro, Xavi Palos, Montse Pallarès, Jordi París, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat,
Olga Ruiz i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els
editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits. Foto portada: Planta
nuclear © Emrahgultekin/Dreamstime.com. Disseny, maquetació i producció Gina Rosquelles i
Pol·len edicions, sccl Dipòsit legal B-22.823/80 I.S.S.N. 1133-8415.

Aquesta revista ha estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Generalitat
de Catalunya

MIXT
Paper procedent de
fontes responsables
FSC® C016706

Un parell de preguntes (que en són tres) a **Ana Montoro Romero** (1957), antropòloga social / Sector d'empreses d'inserció i de l'economia solidària

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

La participació directa dels seus membres i el compromís compartit, i també el foment de la tolerància, la flexibilitat i el respecte pels companys.

2

Què no et convenç del cooperativisme?

Els coneixements i els riscos de les cooperatives no són adequats per als col·lectius en risc d'exclusió social, com els que treballen a les empreses d'inserció.

3

Consideres que hi ha una altra economia possible?

I tant que sí: hi ha un munt d'empreses socials i solidàries, com ara les cooperatives, les associacions, fundacions i empreses d'inserció que treballen per un model social i econòmic molt més just i igualitari, en les quals els col·lectius més desfavorits tenen un espai rellevant. També hi han organismes i institucions que treballen per donar suport a aquest canvi de model social, des de la banca ètica, la universitat i/o la administració pública. Actualment, vivim en un moment social important per aconseguir una altra economia, però encara hi ha un llarg camí per recórrer.

Compromís verd i cooperatiu

El 26 d'abril passat, es van complir trenta anys de la catàstrofe nuclear de Txernòbil. I cinc del desastre de Fukushima.

L'article que presentem aquest mes, "L'energia atòmica a Catalunya", de Miguel Muñiz, ens adverteix dels gravíssims perills (per al present i per al futur) que comporta l'existència de centrals nuclears a prop de casa nostra i a casa nostra.

Es fa difícil eludir la responsabilitat que tenim tots plegats en l'adveniment d'un món sense energia nuclear i que aposti per les energies renovables i bandegi les fòssils, que també ens condemnen al canvi climàtic i a l'efecte hivernacle.

Les respostes són ben senzilles (apostar per les renovables ens beneficiaria a tots), i el compromís ecologista, com el cooperatiu, busca un món millor no només per a un grup de persones privilegiades, sinó per a la societat i el planeta en conjunt.

En el present número de *Cooperació Catalana* també trobareu un article sobre el *crowdfunding*, les plataformes per a aconseguir el finançament col·lectiu de projectes. Aquí també tenen un paper importantíssim la cooperació, el suport mutu i la confiança entre iguals i, és clar, la certesa que hi ha un món més just possible si totes ajudem a construir-lo.

I també s'han de veure en aquesta línia els vint anys de trajectòria de la cooperativa de comunicació L'Apòstrof, el reportatge de la qual ocupa l'espai de "Les nostres cooperatives". Vint anys al servei de l'economia solidària i de la constitució d'un món millor.

Esperem que el futur del nostre país, del nostre planeta, passi per la renúncia total i absoluta a l'energia atòmica. ■

LA COBERTA/ Torres de refredament d'una central nuclear, il·luminades de nit.
Foto: Planta nuclear © Emrahgultekin/Dreamstime.com.

Escrivim el futur!

Amb el lema “Escrivim el futur”, el passat 30 d’abril la Directa va celebrar un acte doblement dolç: la presentació de la nova cooperativa de consumidors i usuàries i el desè aniversari del projecte.

L’esdeveniment va culminar amb un emocionant relat en clau col·lectiva de la dècada de vida de la Directa a partir de les portades, amb la participació d’una vintena de representants de moviments socials. La primera part de l’acte va estar dedicada a explicar els valors que guiaran la nova cooperativa mitjançant les actuacions de Pau Vidal, el grup de teatre *La moribunda*, el circ de Cuncurulla i el mag Pere Rafart. També hi va haver espai per recordar alguns dels referents comunicatius el projecte i agrair el suport de les persones i entitats que han donat suport a la Directa durant tots aquests anys i que ara s’han fet sòcies de la cooperativa. Van cloure la jornada festiva, que va tenir lloc a l’ateneu popular de 9 Barris (Barcelona), els concerts de la xilena Anna Tijoux, Marinah i Mash Masters.

La Fundació Roca Galès vol participar d’aquest futur per això és sòcia fundadora de la cooperativa.

www.directa.cat ■

Presentació del llibre L'economia social catalana als inicis del segle XX

L'Auditori del Museu d'Història de Catalunya va acollir el passat 7 d'abril a la tarda la presentació del llibre 'L'economia social catalana als inicis del segle XX. Cooperació, solidaritat i valors', d'Ignasi Faura. Editat per Pagès editors dins la col·lecció Guimet, compta amb la col·laboració de la Fundació Roca Galès en la distribució.

Ignasi Faura Ventosa va presentar el seu últim llibre davant una seixantena de persones, en un acte que va comptar amb les intervencions de: Josep Vidal, Director General d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa de la Generalitat de Catalunya; Josep Ma. Bricall, economista; i, d'una representant de Pagès editors. El llibre narra com a finals del segle XIX i començaments del segle XX a Catalunya es crea una àmplia xarxa de cooperatives de consum, sindicats agraris, mutualitats, ateneus i tota mena de societats dels treballadors, per donar resposta a la millora de les condicions de vida, de treball, de cultura i educació o de salut. Destaca com l'associació va ser la gran eina per afrontar les necessitats econòmiques i socials de les classes populars, d'adquirir consciència ciutadana, d'exigir i practicar la democràcia com a forma de gestió dels problemes col·lectius i d'entendre la naturalesa del poder polític. ■

Les Cooperatives de Treball celebren la seva Assemblea

Més de 130 persones sòcies de cooperatives federades van assistir el passat 15 d'abril a l'Assemblea 2016 de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC), la cita anual per compartir un temps i un espai comú entre empreses federades i, alhora, donar a conèixer les activitats de l'any, recollides a la Memòria Social i Econòmica.

Durant l'Assemblea es va presentar la proposta de Pla Estratègic, treballat de forma conjunta amb les cooperatives durant l'any. Aprovat de forma unànime, el Pla és una proposta de full de ruta que busca impulsar el model d'empresa cooperativa a partir d'eixos com la representativitat, la visibilitat, la dinamització i l'enfortiment, la creació i la participació.

L'Assemblea va ser precedida de tallers de presentació del Pla Estratègic, als quals van assistir representants d'una vintena de cooperatives.

Durant la seva intervenció inaugural, el president de la FCTC, Perfecto Alonso, va recordar les xifres de creació d'ocupació, que representen un augment del 4,6% respecte l'any anterior i més de 2.000 llocs de treball nous el 2015. De forma acumulada, l'ocupació a les cooperatives catalanes ha crescut un 10% entre 2010 i 2015.

El primer tinent d'alcalde, Gerardo Pisarello, i la presidenta del Parlament de Catalunya, Carme Forcadell, van participar a la inauguració de l'Assemblea. Pisarello i Forcadell van coincidir a destacar els avantatges i beneficis que aporten les cooperatives. La cloenda de l'assemblea l'han fet el comissari d'Economia Social i Cooperativa, Jordi Via, i el director general d'Economia Social, Tercer sector, cooperatives i autoempresa, Josep Vidal.

Més info, video i galeria de fotos: www.cooperativest treball.coop/qui-som/assemblea-2016. ■

Som Energia assoleix els 25.000 socis i sòcies en només 5 anys

El passat mes d'abril la cooperativa d'energia verda Som Energia va arribar a la xifra de 25.000 persones sòcies després de 5 anys de funcionament, i esdevé la cooperativa d'energia verda més gran de l'Estat espanyol i de les més grans d'Europa.

Som Energia, que no para de créixer vora 500 socis i sòcies i el doble de contractes cada mes, permet als seus membres, siguin particulars, empreses o administració pública, contractar la llum certificada 100% renovable i desenvolupa projectes de generació d'energia a partir de fonts renovables.

Tot i ser una empresa jove, ja és econòmicament sostenible en superar els 16M€ de facturació l'any 2015 i amb la previsió de que augmenti un 50% per aquest any. Actualment gestiona més de 33.000 contractes de llum a tot l'Estat espanyol, té més de 60 grups locals repartits per totes les comunitats autònomes i genera anualment l'electricitat necessària per a més de 2.000 llars a partir de 8 instal·lacions fotovoltaïques, una planta de biogàs a Torregrossa (Lleida) i una central hidroelèctrica a Peñafiel (Valladolid).

Ben aviat connectarà una nova planta fotovoltaïca de 2MW de potència (energia per a 1.300 llars), que serà la primera que impulsa sense comptar amb els incentius de primes a les renovables que van desaparèixer l'any 2012, i ho fa a partir d'un innovador model de finançament participatiu que permet la inversió dels socis i sòcies per obtenir l'electricitat a preu de cost a través de la factura elèctrica. Un model d'autoconsum col·lectiu nou al nostre país, la Generació kWh.

D'altra banda, Som Energia celebrarà la seva Assemblea anual el proper dissabte **28 de maig de 2016**, a les 10:00 hores a l'Auditori de l'Edifici Narcís Monturiol del Parc Científic i Tecnològic de la Universitat de Girona (c. Pic de Peguera 15 de Girona).

Simultàniament, **hi haurà seus a diferents ciutats**, organitzades per les Seccions Territorials i Grups Locals de la cooperativa, des de les quals es podrà participar de l'Assemblea igualment. Trobareu més l'agenda de l'assemblea i més info al seu web.

Info: www.somenergia.coop/ca i www.generationkwh.org/ca. ■

Tot a punt pel V Congrés del Tercer Sector Social

La Sala Gran del Teatre Nacional de Catalunya acollirà la inauguració del V Congrés del Tercer Sector Social que se celebrarà del 14 al 17 de juny a Barcelona.

La inauguració comptarà amb una conferència titulada 'Créixer socialment: la batalla per la dignitat pendent' a càrrec del doctor en filosofia i professor de la Universitat de Girona, Xavier Antich.

Durant el transcurs de la inauguració també es comptarà amb els parlaments institucionals del president de la Generalitat, Carles Puigdemont, de l'alcalde de Barcelona, Ada Colau, de la presidenta de la Diputació de Barcelona, Mercè Conesa i del president de la Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, Oriol Illa.

Aquest V Congrés suposarà un nou pas endavant per esdevenir un sector més fort, més compromès, més reconegut i més influent. El Congrés pretén ser l'espai de trobada, de reflexió i de projecció del Tercer Sector Social català per poder donar una millor resposta al conjunt de desafiaments que la societat i el moment actuals ens plantegen. El V Congrés se celebra sota el lema 'Créixer socialment'.

El creixement a les societats modernes s'ha de traduir, fonamentalment, en creixement social, dignitat i benestar per a tothom. Aquest és el missatge que volen remarcar en aquesta cinquena edició del Congrés del Tercer Sector Social de Catalunya. Aspiren a posar les polítiques socials al centre de tots els programes i projectes polítics, i la reducció de les desigualtats com a objectiu de la recuperació econòmica que s'està començant a percebre.

El V Congrés del Tercer Sector s'estructurarà en: la conferència inaugural, dos col·loquis, vuit debats, presentació de 154 experiències innovadores en l'àgora participativa, 41 visites en directe a entitats del tercer Sector Social a tot Catalunya, i una mostra de 35 federacions d'entitats que conformen la Taula del tercer Sector Social de Catalunya.

Info, programa detallat i inscripcions:

www.congrestercersector.cat. ■

Les cooperatives presents a la IV Jornada ACCID i APC

L'Associació Catalana de Comptabilitat i Direcció (ACCID) i l'Agrupació de Professors de Comptabilitat i Control (APC) organitzen el proper 27 de maig la IV Jornada ACCID i APC. Amb el títol “Informació financera i recuperació econòmica” tindrà lloc a la Facultat de Dret i Economia de la Universitat de Lleida.

La Jornada té com a objectiu debatre els temes de més actualitat en relació amb la normativa i les millors pràctiques en Comptabilitat i Control, en el marc de la Direcció d'Empreses. A més, la Jornada inclourà la Trobada Anual de l'Agrupació de Professors de Comptabilitat. D'aquesta manera, compleixen l'objectiu de l'ACCID d'esdevenir un punt de trobada de professionals i acadèmics del món de la comptabilitat i el control de les organitzacions per tal de millorar la transparència i la qualitat de la informació financera.

Tal i com ja han fet en anteriors Jornades i Congressos, les comunicacions presentades seran considerades per a la seva publicació a la Revista de Comptabilitat i Direcció i a la revista Intangible Capital. A més l'assistència a la Jornada està homologada amb 2,5 hores de formació professional continuada en Auditoria i Comptabilitat.

La IV Jornada ACCID i APC s'estructurarà en un acte de benvinguda i una conferència inaugural per passar a dues sessions de treball simultànies, composta alhora per tres sessions cadascuna. Una d'elles tractarà sobre els *Nous reptes del cooperativisme a Catalunya: La nova Llei de Cooperatives* i la situació de les seccions de crèdit i comptarà amb la participació de Xavier Palos, President de la Fundació Roca Galès, editora de la revista *Cooperació Catalana*. Posteriorment a la les sessions de treball tindrà lloc el Lliurament dels XIII Premis i ajuts a la recerca ACCID i dels XI Premis ACCID – Òmnium, i finalment l'acte de cloenda. Per la tarda, després d'un dinar a peu dret tindrà lloc l'assemblea ordinària de l'ACCID.

Info, programa i inscripcions: www.accid.org/jornada
 Podeu seguir la Jornada a l'etiqueta de Twitter:
[#jornadaACCID](https://twitter.com/jornadaACCID). ■

Assemblea de les Cooperatives Agràries i 50 aniversari de Plana de Vic

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC) convoca a totes les cooperatives agràries federades a l'Assemblea anual que tindrà lloc el proper 20 de maig de 2016 a les 10:30 h a l'Atlàntida de Vic (c. Francesc Maria Masferrer, 4).

L'Assemblea de les Cooperatives Agràries se celebra a la capital osonenca coincidint amb el 50 aniversari de Cooperativa Plana de Vic.

Per a la cloenda de l'Assemblea es comptarà amb Meritxell Serret, consellera d'Agricultura, ramaderia, pesca i alimentació. L'agenda de l'assemblea tractarà entre d'altres, l'aprovació de la memòria social i exercici 2015, l'aprovació pla d'acció i pressupost pel 2016, la renovació parcial del Consell rector. També es presentaran les dades de l'anuari socioeconòmic així com el nou catàleg de serveis a les cooperatives federades.

La Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya és l'òrgan de representació i defensa del cooperativisme agrari amb la finalitat de reforçar l'activitat econòmica i social d'aquest sector, fent també extensiu el seu compromís al conjunt de la població agrària i el món rural. Així mateix, contribueix al desenvolupament de les empreses cooperatives amb recursos per potenciar el creixement, la millora constant i la competitivitat de les seves associades.

A Catalunya, hi ha 231 cooperatives federades que aglutinen més de 76.500 persones sòcies i generen més de 4.000 llocs de treball. La facturació agregada se situa en uns 1.500 milions d'euros.

La Cooperativa Plana de Vic va ser fundada l'any 1966 per un grup de ramaders osonencs amb l'objectiu d'incrementar el valor de la producció dels socis, fer les explotacions més eficients i competitives i trobar noves vies de comercialització a través d'una marca forta i innovadora. Actualment té les oficines centrals a Vic, una fàbrica de pinso a Santa Eugènia de Berga, una sala d'elaboració i especejament a Vic i tres botigues a Vic, l'Ametlla del Vallès i Barcelona.

Més info: www.fcac.coop i www.planadevic.cat. ■

Desenvolupament del Pla per a una dècada cooperativa

Confederació de Cooperatives de Catalunya
@cooperativesCAT

Aquells qui llegiu els nostres articles ja sabeu que el 2012 l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI) va presentar l'anomenat "Pla per a una dècada cooperativa. Visió 2020" per aconseguir que el darrer any de la present dècada el model cooperatiu hagi esdevingut: 1) el líder reconegut de la sostenibilitat econòmica, social i mediambiental, 2) el preferit per les persones, i 3) el tipus d'organització de creixement més ràpid. L'ACI considera que el cooperativisme es troba en una cruïlla davant de la qual, si vol ocupar el lloc que li correspon en l'economia mundial, ha de ser capaç d'utilitzar tot el seu potencial i d'explotar els nous models de gestió per mitjà del desenvolupament d'aquests cinc eixos: Participació, Sostenibilitat, Identitat, Marc jurídic i Capital.

Al final del 2015, l'ACI va publicar dos documents que s'emmarquen dins d'aquest projecte. El primer, que pertany l'eix de la participació, es titula "La governança cooperativa, apta per a construir resiliència davant la complexitat"; i el segon, de l'eix de la identitat, "Notes d'orientació per als principis cooperatius". El document relacionat amb la governança aprofundeix el model cooperatiu en tota la diversitat de tipologies i dimensions, i mostra per a cadascun d'aquests models les possibilitats de formar un model participatiu, que és el més adient per al desenvolupament de l'activitat econòmica, ja que permet a les persones apoderar-se de l'activitat a través de la participació i la propietat, dos factors que converteixen el model, en el món actual, en més atractiu, més productiu i més útil. La participació democràtica dels membres és visualitzada com un dels elements més valuosos, un dels que generen més competitivitat,

de manera que és un dels més característics de l'empresa cooperativa davant de la que és propietat d'inversors. Literalment, el document diu que "els socis individuals tenen una funció que va més enllà del paper bàsic de client, treballador o productor": són propietaris de la cooperativa i participen en la gestió a través de procediments democràtics. I en el pla individual, tenen dret a la informació, a l'expressió de les seves opinions i a la representació. Altrament, el document sobre les notes orientatives s'ha elaborat, en paraules de Pauline Green, considerant que l'ACI és l'administradora global de la declaració sobre la identitat cooperativa i, per tant, l'organisme responsable de garantir que s'interpretin adequadament els set principis que sustenten l'empresa cooperativa. Darrerament aquests principis han assolit un reconeixement molt important arreu del món: sovint es mencionen en diferents documents, com ara en els relatius a les polítiques públiques, en textos de l'ONU i de l'OIT o en les lleis de nombrosos països. Igualment, s'han de considerar les paraules de Jean-Louis Bancel, president del Comitè de Principis que ha elaborat aquestes notes: "Es tracta de principis ètics que han de ser aplicats amb perspectiva i en la mesura proporcional que requereixen segons el context econòmic, cultural, social, legal i normatiu del país i les particularitats amb què ha de bregar cadascuna de les empreses cooperatives."

Amb aquests documents continua consolidant-se la comprensió de la cooperativa, que es defineix com l'associació autònoma de persones que s'agrupen voluntàriament per satisfer les seves necessitats i aspiracions comunes de caràcter econò-

mic, social i cultural mitjançant una empresa de propietat conjunta i gestionada democràticament. Aquesta eina social ens ha de permetre millorar la situació social, econòmica i mediambiental, que a hores d'ara és molt lluny del que podríem considerar com a assumible.

A Catalunya, al llarg del primer quadrimestre de l'any hem vist créixer el ritme de creació de cooperatives; un ritme que sembla que pot consolidar-se; els tres primers mesos de l'any, 150 persones han constituït 42 empreses cooperatives, el 28% de les quals ho han fet amb dos socis; així mateix, s'han creat dues cooperatives de consum, amb sis dones i quatre homes cadascuna. Són dades positives que poden contribuir a augmentar el nombre de cooperatives creades respecte al 2014 i el 2015. Tot i això, veiem amb una mica de preocupació el fet que cap d'aquestes cooperatives és integral o de segon grau, una circumstància que, si es donés, ens permetria intuir un cert grau d'intercooperació; trobem aquí una feina per impulsar. Tenim molt camí per recórrer si volem aconseguir un món amb menys desigualtats, per bé que la cooperativa es continua mostrant com una bona eina per a esmorteir-les i desenvolupar accions que contribueixin a avançar cap a la igualtat d'oportunitats, la igualtat de gènere, el desenvolupament d'una vida personal més enllà de la feina, per a reduir les diferències salarials, així com per a treballar amb respecte envers la natura i els recursos que aquesta ens posa a l'abast; tot un seguit d'objectius que podem resumir d'aquesta manera: creació de llocs de treball de qualitat que permetin que les rendes de les persones siguin prou adequades per a ajudar-les a tenir una vida digna. ■

L'Apòstrof, vint anys de comunicació creativa des de l'economia solidària i per l'economia solidària

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

Formada per un equip de lingüistes, periodistes, escriptors, dissenyadores gràfiques i docents, L'Apòstrof és una cooperativa de comunicació creativa que des de fa vint anys treballa per difondre els valors de l'economia solidària. Un camí en el qual es va fent acte i realitat un projecte de comunicació que es desenvolupa i construeix, tot descobrint-se en afrontar els canvis i les dificultats.

Quatre són les àrees d'activitat d'aquesta cooperativa: la primera és l'Apòstrof Text, que ofereix serveis d'assessorament lingüístic, de correcció i traducció. Nucli originari de l'empresa, avui amplia l'espectre d'actuació oferint, entre d'altres, classes i cursets d'escriptura, com els que fan per a l'Ateneu Barcelonès.

L'Apòstrof Disseny és la segona àrea. El grup de dissenyadores posa cara a entitats, organitzacions i campanyes (com ara, recentment, la del quarantè aniversari de la Fundació Roca i Galès) i crea marques, materials i continguts. Molt connectada amb aquesta, de fet amb un ample espai de transversalitat, hi ha l'àrea Apòstrof Comunicació, impulsada per periodistes que escriuen i editen publicacions en els formats clàssics i en els nous formats digitals i virtuals, però que també creen i dinamitzen webs i xarxes socials i ofereixen assessorament comunicatiu a organitzacions petites i grans.

Finalment, la quarta àrea és Apòstrof Economia Solidària, que ofereix serveis de consultoria, formació, materials i eines de divulgació sobre

La cooperativa L'Apòstrof te l'oficina a l'Espai Ecos de Casp.

economia social i solidària per a universitats, entitats i administracions públiques, moltes de les quals són dins del Labcoop. Darrerament, segons explica en Carles Masià, periodista i soci de la cooperativa des del 2010, “hi ha una demanda creixent d'entitats i administracions que s'interessen per l'economia social i solidària (ESS) i tenen necessitats de formació. Fa falta que l'economia solidària es difongui més en aquests àmbits com a alternativa de promoció econòmica enfront de l'empresa mercantil o capitalista”.

Les quatre àrees, cadascuna amb activitat pròpia, tenen en comú el fet

que tothom és especialista en continguts, i moltes vegades treballen junts. Aquesta és la perspectiva de treball de L'Apòstrof: fer projectes integrals de comunicació, és a dir, que les professionals de diferents especialitats comparteixen i combinen habilitats i perspectives. L'Alba Gómez, periodista i també sòcia cooperativista, recorda que no fa tant de temps quasi totes les publicacions s'imprimien, i afirma que “ara aquests continguts generalment es difonen pels canals digitals, com ara les xarxes socials, els webs o les publicacions interactives”.

Aquesta perspectiva integral de la comunicació, com explica l'Alba,

també la tenen altres projectes, però allò que diferencia L'Apòstrof dels altres és l'especialització en continguts de valors socials i creatius. “Treballem, principalment, per a entitats i empreses de l'ESS i administracions públiques perquè intentem triar els projectes, o, quan ens arriben, donar-los un enfocament transformador.”

Un projecte de “perifèria” que busca centralitat

L'Apòstrof va néixer a Santa Coloma de Gramenet el 1996. Dos professors de català i un maquetista, vinculats a la revista *Illacrua*, van decidir crear una empresa que oferís serveis lingüístics, periòdics i de disseny i maquetació. Era un moment en què molta gent necessitava normalitzar les seves comunicacions en català i fer materials impresos, com ara revistes i tríptics. Això, al cap de vint anys, ha canviat radicalment. Per això ara es dediquen als serveis integrals de comunicació, és a dir, els que engloben tot el procés productiu: des que es concep una idea fins que es difon mitjançant els diferents suports. Webs, vídeos, dissenys, publicacions... L'eix vertebral de L'Apòstrof és elaborar continguts. “Els grans canvis en el món de la comunicació han fet que tant l'equip com els serveis de L'Apòstrof s'anessin reinventant durant aquests vint anys”, afirma l'Alba. Aquesta és la clau de volta, subratlla. “Actualment treballem molt l'àrea de la creativitat, procurem convertir les idees que ens arriben en relats, imatges que parlin, diguin i, en definitiva, comuniquin.”

N'és un exemple la campanya del mercat social, en la qual L'Apòstrof treballa amb altres empreses i organitzacions d'ESS. “Ens interessa popularitzar el llenguatge i els conceptes vinculats a l'economia solidària perquè arribin a un públic més ampli i vagin més enllà de l'àmbit acadèmic”, expliquen els socis. La cooperativa va crear la campanya del Balanç Social de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) “Ensenya el cor”. També la de comerç just, impulsada per Setem, i, molt recentment, la campanya del “Vi únic” de la cooperativa L'Olivera. L'Apòstrof

Oficina de L'Apòstrof.

també s'encarrega de dinamitzar la comunicació de cooperatives com ara Arç o Celobert.

“Treballem, principalment, per a entitats i empreses de l'ESS i administracions públiques perquè intentem triar els projectes, o, quan ens arriben, donar-los un enfocament transformador.”

La cooperativa creix en tots els sentits, però horitzontalment

Actualment, a L'Apòstrof treballen dotze professionals, vuit dels quals són socis (cinc dones i quatre homes), i quatre, contractats (dues dones i dos homes). A banda de les col·laboracions i acords en funció de cadascun dels projectes, són un equip estable amb diferents nivells d'implicació.

L'organització, afirma en Carles, és “molt assembleària, ja que la dimensió de la cooperativa ens ho permet”. Es fan reunions de coordinació setmanals, i, a més, cada mes es reuneixen en una assemblea per veure-hi una mica més enllà; tot i

que alternant temes: una vegada per a informar del desenvolupament de les feines: la qüestió econòmica; una altra, per a debatre aspectes més qualitatius i fer processos creatius; i de vegades també per tractar de qüestions més estratègiques.

Per tot plegat, intenten crear un espai i una organització que permetin i estimulin la relació. Això és molt important per a L'Apòstrof. “És un dels aspectes que hem destacat en el balanç social, de millora interna, disposar de més espais informals en els quals relacionar-nos”, comenta en Carles. Això inclou trobades i sortides, “activitats de cures, reproductives, pensar sobre el nostre benestar, tenir temps de pensar en nosaltres i cuidar-nos”. Per això intenten organitzar sortides al menys una vegada cada sis mesos.

D'aquesta manera, la formació és una part de la vida cooperativa fonamental. Cada persona té unes hores a l'any per a cursos, xerrades i activitats que “puguin enriquir les teves habilitats”, incloent-hi la lectura de llibres i materials, que es comparteixen i es debaten. Així mateix, la cooperativa forma part de l'escola de cooperativisme Aposta, i totes les persones que s'hi han incorporat han fet els cursos corresponents. “Estem sempre actius en aquest sentit”, asseguren.

Es parla, per tant, d'un nivell de

“Els grans canvis en el món de la comunicació han fet que tant l'equip com els serveis de L'Apòstrof s'anessin reinventant durant aquests vint anys.”

compromís bastant alt. Es planteja que tothom tingui les mateixes condicions salarials. Les persones no sòcies tenen obert tot l'espai a la participació, en un procés d'un màxim de dos anys per a decidir la incorporació com a sòcies; com diu l'Alba, de manera que hi hagi “un procés d'apoderament per mitjà del qual cadascú es faci el seu propi lloc de treball”.

Contra la crisi, més cooperació

Arribar a aquest punt no ha estat un procés fàcil ni còmode. A part les dificultats inherents a qualsevol construcció d'aquesta mena, les cooperatives de serveis integrals de comunicació també han patit les conseqüències de la crisi econòmica que va començar el 2008.

“Del 2010 al 2013 van ser tres anys bastant durs”, confessa en Carles, “i ens vam haver d'abaixar el sou, i vam perdre poder adquisitiu, igual que moltes altres cooperatives”. Mesures a contracor, però amb l'objectiu de “mantenir l'equip i els llocs de treball”.

L'Alba, que feia poc que havia entrat a l'empresa, recorda: “Vam fer moltíssimes hores de més per intentar subsistir; vam intentar fer una gestió que ens beneficiés col·lectivament.” I l'esforç va valer la pena, explica, perquè de mica en mica es van anar recuperant. De fet, el 2013 van enfortir la relació amb entitats del grup cooperatiu ECOS i van iniciar projectes d'intercooperació bastant importants.

D'altra banda, a L'Apòstrof s'intenten conjugar les feines productives i les reproductives. Les primeres corresponen a les tasques directament relacionades amb els projectes i productes de la cooperativa, mentre que les segones tenen a veure amb aspectes estructurals (gestió econò-

Aquest 2016 L'Apòstrof compleix 20 anys.

mica, representació externa, cures, etc.). S'intenta fomentar una estructura participativa i horitzontal, amb equips que treballen conjuntament i espais en els quals poder coordinar la gestió.

L'altre element de força del projecte cooperatiu és l'aposta i el compromís per la intercooperació. Parlant de la crisi, per exemple, l'Alba Assenyala que la participació en el grup ECOS “ens ha permès ser on som ara i ens ha fet més sòlids, tant en els aspectes més reproductius i d'ajuda mútua, com en els comercials i d'intercooperació”.

El fet de con viure en un mateix local i formar part d'un grup cooperatiu permet compartir moltes experiències i formes de fer; compartir moltes habilitats i, com hem dit, projectes. Conjuntament amb les cooperatives Celobert i Nusos, L'Apòstrof ha impulsat l'exposició de divulgació de la necessitat de vetllar per l'eficiència energètica “Cases amb energia”.

I hi ha un altre projecte d'intercooperació que no es poden estar de citar: és el cas del projecte LabCoop, un laboratori d'emprenedoria cooperativa del qual L'Apòstrof forma part i amb el qual col·labora fent tasques de comunicació. “Intentem aportar al Labcoop la nostra experiència comunicant valors de l'ESS”, comenta l'Alba.

A més, la seu d'ECOS és, també, un espai de cotreball, amb altres entitats que no són del grup cooperatiu però que tenen a veure amb l'ESS, com ara Fiare, l'informatiu Crític, FETS i DESC. Tot plegat, diu l'Alba, “és un ecosistema que ens ha ajudat molt”.

En Carles explica que el més important d'ECOS és que “compartim una mateixa manera de fer i uns valors. Comparteixes el dia a dia en un mateix àmbit, i això permet enriquir-te molt més, veient altres lògiques de treball, altres rutines i organitzacions, i, si estàs atent, pots anar assimilant també, incorporant, innovant”.

L'Alba destaca, així mateix, el fet que el local permet “una intercooperació més personal, de militància i de cures, perquè a l'espai de treball hi passem moltes hores i fem compres conjuntes de menjar i altres actes més lúdics”.

Així doncs, amb tota coherència, L'Apòstrof és membre actiu de la Xarxa d'Economia Solidària, i soci del Coop57, de Fiare i de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, i participa en Barcelona Més Sostenible (abans Agenda 21). ■

Josep Vidal i Fàbrega, director general d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa:

“Si volem construir un nou país, hem de ser capaços de consensuar una llei d'economia social”

Montse Pallarès
@montpallares

El 26 de gener del 2016, en Josep Vidal i Fàbrega (1973) va ser nomenat director general d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa (del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies). És diplomant en Ciències de l'Educació, ha cursat un màster en Economia Social (UB), un altre en Recerca en Educació, Especialitat Desigualtats, Investigació i Acció Educativa (UAB) i un tercer en Administració Pública (ESADE - URL), així com un postgrau en Direcció d'Empreses Cooperatives (ESADE). La seva trajectòria professional està vinculada a l'economia social. Ha estat gerent de la Fundació ASTRES i del Consorci Sant Gregori i director de Plataforma Educativa. Ha format part de la junta de DINCAT (Federació d'Organitzacions d'Atenció a la Discapacitat Intel·lectual de Catalunya), ha estat vicepresident d'Innovació i Internacional d'ECAS (Entitats Catalanes d'Acció Social), membre de la Junta de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya, coordinador del Grup d'Economia Social de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya i representant d'ECAS i de la Taula del Tercer Sector Social en diferents organitzacions europees.

La teva experiència està fonamentada bàsicament en el tercer sector i en l'àmbit de formació, ets educador social i també has estat coordinador pedagògic. Com pot influir en el teu càrrec la teva formació, diferent de la dels altres directors generals que hi han hagut fins ara?

La meua trajectòria professional neix bàsicament en el món de

“Cal que oferim als joves formació sobre què és el cooperativisme i què és l'economia social.”

l'educació social. Quan jo començava a treballar d'educador social en un centre d'infants, encara no s'havia aprovat o era el primer any que es feia la diplomatura d'Educació Social, i vaig anar a parar a magisteri, al món educatiu, que és una cosa que m'interessa moltíssim encara. El màster de recerca l'he fet específicament centrat en l'àmbit educatiu. Pel que fa a la meua experiència professional, arriba un moment, després de muntar l'empresa, que hem d'agafar més responsabilitats directives, i és aleshores, per tal de fer front a aquestes noves responsabilitats, que ens veiem en la necessitat de buscar formació: de direcció, de personal i de recursos.

La formació adreçada a directius d'empreses socials té un handicap, i és que hi ha poca oferta concreta i específica; normalment són de direcció pública o de direcció bàsicament empresarial.

Josep Vidal és el nou director general d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa.

Potser la teua visió, el teu punt de vista, pot aportar coses noves a la DG, un valor afegit. I, a més a més, des del punt de vista de les cooperatives és molt important la qüestió de la formació i de la promoció del cooperativisme. I, en canvi, algunes cooperatives la tenen com una cosa molt important; però en d'altres és un aspecte que no es cuida gaire.

Jo no conec tant el món cooperatiu fins al punt de poder fer una anàlisi ara. Però crec que la qüestió de la formació constitueix un mal transversal de l'economia social. En molts aspectes, tot i que ja s'han començat a fer coses, encara som

Josep Vidal al seu despatx, al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

a les beceroles. Cal que oferim als joves formació sobre què és el cooperativisme i què és l'economia social. Potser la meua trajectòria en l'àmbit educatiu i la meua formació pot ajudar a tenir una visió diferent de com entrar-hi. Només fa dos mesos que hi sóc, però espero de veritat que sigui un valor afegit.

La Direcció General ara ha passat a anomenar-se d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa. Ja en l'anterior legislatura es deia de "Treball Autònom". Què tenen a veure l'autoempresa o el treball autònom amb l'economia social?

Cal ser realistes: probablement la nomenclatura actual no respon tant a una lògica estratègica com a una de continuïtat. Aquesta direcció general ja la duia a terme aquesta tasca, ja la feia. Els autònoms, el que volen és constituir empresa. Normalment, el tipus d'empresa que constitueixen és molt incipient i, per tant, una oportunitat per a orientar-se cap a fórmules més democràtiques i més socials. Està bé poder donar a la perspectiva del treball autònom un caire diferent del de l'empresa tradicional i, per consegüent, donar suport des d'un vessant més democràtic i més de treball en xarxa. En aquest sentit, l'experiència

de compartir de l'economia social pot ser bona per als autònoms. Hi ha una cosa molt important que cal dir sobre aquesta Direcció General, i és que continua al Departament de Treball, que no ha passat a Empresa. Això és molt significatiu des del punt de vista ideològic, més enllà de les consideracions sobre treball autònom o autoempresa.

Durant els darrers anys no ens hem cansat de llegir i repetir que el model de l'economia social i el del cooperativisme són els models amb més supervivència en temps de crisi i els que tenen llocs de treball més estables. Tenint en compte això, hi han polítiques concretes del Govern per a promoure i fomentar el cooperativisme?

Els números diuen això: que en el món de l'economia social i, específicament, en el de les cooperatives, els llocs de treball es mantenen. Es mantenen i creixen. Òbviament, sí que hi ha una estratègia del Govern clara —però que fins que no tinguem pressupostos no veurem com la podem executar— de contribuir al desenvolupament i el creixement de l'economia social, de les empreses socials de Catalunya. Com que el pla de xoc és públic, si us l'heu llegit haureu vist que hi

“Els autònoms, el que volen és constituir empresa. Normalment, el tipus d'empresa que constitueixen és molt incipient i, per tant, una oportunitat per a orientar-se cap a fórmules més democràtiques i més socials.”

ha un aspecte de promoció, entre els aturats, els joves i la gent més gran de quaranta-cinc anys perquè creïn noves empreses i autoocupació a través del cooperativisme i de l'economia social. El Govern té com a línia estratègica la millora no només de l'ocupació, sinó també de la qualitat de l'ocupació dintre de l'economia social, sense menysvalorar la resta de l'economia (hi han de poder conviure). Però sí que és veritat que, després de les experiències que hem tingut amb la crisi, han d'existir aspectes diferents sobre com gestionar aquesta economia al nostre país, i un clar referent, perquè ja existia, és el cooperativisme. A més, crec que puc dir, malgrat el poc temps que fa que he assumit aquesta responsabilitat, que entre els joves hi ha un interès especial sobre aquest model d'economia, sobre aquest model de relacions comercials i laborals i que, per tant, aquesta és una possibilitat que des del món de l'economia social hem d'aprofitar.

Això vol dir que les coses estan canviant?

No ho sé, si estan canviant. No puc fer aquesta anàlisi tan profunda o tan clara. Però el que sí que és veritat és que ara hi ha un interès molt gran. I crec que la responsabilitat del Govern, i també de tot el món de l'economia social, aprofitar aquest interès per a fer-lo créixer i per a demostrar que realment som un model diferent que permet un treball molt més comunitari, de proximitat, molt més democràtic, molt més proper a la gent, amb uns objectius socials més enllà dels

Josep Vidal durant l'acte de lliurament dels Premis Fundació Roca Galès, el març 2016.

“La Llei de cooperatives és molt sectorial i no inclou tota l’economia social. I crec que el repte que té el país és consensuar a què ens referim quan parlem d’economia social.”

econòmics (que també hi han de ser) i que, per tant, aquest exemple influeix en la resta d’empreses. La nostra intenció no és que desapareguin les empreses ordinàries; al contrari, les necessitem totes. Com més fort sigui el món de l’economia social, aquesta influència que pugui tenir afectarà també la manera com es gestionin o autogestionin les empreses ordinàries d’aquest país

L'Ajuntament de Barcelona ha creat un Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum. Hi ha relació entre el director general i el comissionat?

Hem fet una reunió, ens hem conegut. Considero que per al país seria molt bo —i crec que tots dos estem en la mateixa sintonia— que el representant de la capital del país en el món de l’economia social i el representant del Govern de Catalunya en l’àmbit de l’economia social tinguem una relació com a mínim fluida. I espero que hi hagin espais de col·laboració amplis i profunds. Almenys, en la primera reunió que hem tingut, tots dos hem mostrat

aquesta intencionalitat. Òbviament, haurem de trobar els espais on cadascú tindrà la seva línia pròpia d’intervenció. Crec que hi han espais i línies polítiques en les quals coincidim plenament i que, per tant, anirem a buscar les coincidències. I mirarem de trobar espais de confluència. Ens hem compromès a treballar en projectes conjunts.

La Llei de cooperatives aprovada en la legislatura anterior plantejava un model nou i més mercantilista de les cooperatives. Com veu la Direcció General aquesta Llei?

La Llei de cooperatives ha estat contestada per un sector del cooperativisme i per part d’un sector polític d’aquest país. El que no farà aquesta DG, excepte que hi hagués un consens molt unànime i una necessitat molt imperiosa —que en aquests moments no hi són—, és tocar una llei feta fa només sis mesos. Jo entenc que aquesta Llei fa avançar cap a un model de cooperativisme diferent o que intenta adaptar certes de les coses necessàries perquè el cooperativisme pugui créixer i expandir-se tant com voldríem. Encara em costa fer una anàlisi de l’impacte que tindrà. Anirem veient què passa en la mesura que l’anem desenvolupant. Crec que hi ha un element crucial: que no obliga en les coses importants; és a dir, que qui vulgui mantenir un model de cooperativa concret, el pot mantenir, i qui vulgui utilitzar espais més dinàmics (diguem-ho així)

o més empresarials, els pot utilitzar. I hem de veure realment on ens porta, això.

Si més no, la Llei de cooperatives és molt sectorial i no inclou tota l’economia social. I crec que el repte que té el país és consensuar a què ens referim quan parlem d’economia social. Hem de fer una cosa que sigui comprensible als ulls del món. Aquest és el repte. Si volem construir un nou país, hem de ser capaços de consensuar una llei d’economia social. Però això no ho farà el Govern de Catalunya en solitari. Això, estratègicament, ho ha de fer també el sector. Hi han grups que se senten cridats a parlar d’economia social. Doncs bé, ha de ser una iniciativa que ha de venir de la societat, de la independència de les entitats; i el sector mateix ha d’arribar a consensos i proposar coses al Govern.

En aquesta legislatura serà molt difícil fer una llei, però sí que hauríem de ser capaços d’establir unes bases de consens sobre què és economia social, perquè el primer govern de la república sigui capaç de fer una llei d’economia social que ens emmarqui. I, si no pot ser una llei, almenys un marc de referència. Tenim part de feina feta i oblidada. L’any 2001, es va fer un llibre blanc d’economia social que crec que no s’ha utilitzat ni aprofitat bé. Ni govern ni entitats. Per tant, tenim unes bases consensuades que són dins el llibre blanc, que s’hauria de revisar i reeditar, perquè el món de l’any 2001, la Catalunya del 2001, no és la Catalunya del 2016. Però sí que és veritat que aquell text l’hauríem de poder aprofitar. ■

El finançament col·lectiu (*crowdfunding*), un nou horitzó per al finançament de projectes cooperatius i socials

Pep Valenzuela
@pepvalenzuela

El finançament de projectes ha canviat radicalment en pocs anys, uns cinc a casa nostra, els de l'aparició i la difusió de les plataformes conegudes per micromecenatge, microfinançament, finançament col·lectiu o cooperatiu o, en anglès, *crowdfunding* ('una multitud que finança', literalment).

Com a concepte, res de nou. Finançar col·lectivament campanyes i projectes, siguin culturals, socials o polítics, ja és una cosa vella. La novetat, allò que hi ha a l'ull d'aquest huracà, és el potencial de possibilitats de massiva connexió, relació i acció entre persones i grups que obren la informàtica i la xarxa de xarxes.

Si deixem de banda de les experiències més o menys pioneres, el model actual començà a funcionar a partir dels grups de treball amb codi obert (*open source*) en informàtica, connectats per tot el món. La filosofia i la forma de treball són obertes, lliures, col·laboratives i cooperatives, que són, precisament, les que es connecten de manera més coherent amb la pràctica i els valors de l'economia social i solidària i, més enllà, amb els projectes socials, comunitaris i, en molts casos, amb els que tenen voluntat de transformació social.

L'eina o instrument fonamental del sistema o model és la plataforma a la xarxa, o sigui una pàgina o portal web que fa les funcions d'exposar, informar i difondre els projectes candidats a rebre suport, que permet la recollida de les donacions i suports i que garanteix informa-

Oficina de Verkami a Mataró.

ció de dades per al seguiment del desenvolupament de la campanya fins al final.

En tots els casos, prèviament hi ha un acord, una sintonia: en primer lloc, sobre el tipus de projecte i els objectius i els valors que animen la plataforma; i, segonament, sobre la definició i l'elaboració concreta dels objectius i la quantitat de diners que es vol assolir.

A partir d'aquests mínims, en principi, la varietat d'opcions és un reflex de la diversitat d'iniciatives, opinions i opcions dintre dels sectors amb sensibilitat o compromís en favor de canvis i activisme social. Aquesta diversitat es pot veure, per

començar, en el tipus d'entitats que animen i gestionen les plataformes, que poden ser una empresa familiar, una xarxa de cooperatives, una fundació o un col·lectiu de productors culturals i professionals de programari.

Verkami, una aposta per la creativitat cultural

Segons assegura en Jonàs Sala, entre nosaltres Verkami, que és pionera al nostre país i fins i tot a Europa, ha esdevingut en bona mesura sinònim de micromecenatge. Doctor en Física i cofundador de la plataforma, juntament amb el seu germà i el seu pare —historiador de

Procés de co-disseny durant un taller de Goteo.

L'art i biòleg, respectivament—, tots tres, “consumidors molt actius de cultura” i amb “necessitat d’ocupació laboral”, van conèixer —com diu en Jonàs— “això del *crowdfunding* als Estats Units i vam pensar que feia falta una eina com aquesta que fos accessible als autors del nostre país, perquè poguessin finançar els seus projectes i que nosaltres hi poguéssim participar de la manera que proposa aquest model de consum cultural”. Verkami, de fet, és un neologisme en esperanto que significa ‘amant de la creació’. En Jonàs destaca aquest aspecte: “Pots estar en contacte amb l’autor i aconseguir coses especials que normalment no es troben, per exemple, a les botigues; és aquesta relació amb els autors: molt més directa”. Necessitaven feina, els interessava la proposta i creien que ho podien fer bé: “Aportant coses i adaptant el model a casa nostra.” En parlar de projectes creatius, aquests els entenen en el sentit més ampli de la paraula. Van crear l’eina començant a fer la xarxa de relació i confiança amb creadors i llançar-se a l’espai. La pàgina web és l’eina principal i espai de trobada entre creadores i gent interessada durant els quaranta dies de campanya. En cada cas, l’equip de Verkami ofereix assessorament. La pàgina vol garantir màxima difusió. “El fet

de ser a internet permet que això pugui créixer més enllà dels nostres cercles més immediats: una bona campanya a través xarxes socials, de blogs i d’associacions permet arribar a molts contactes i contactes de contactes, a amics dels nostres amics.” De totes maneres, “l’autor s’ha d’implicar personalment per fer difusió en les xarxes; per aconseguir l’efecte multiplicador ha d’agitar a partir de la pàgina i els contactes propis”.

Amb seu a Mataró i amb més de tres mil set-cents projectes finançats en cinc anys (amb un 70% d’èxit), més de 17 milions d’euros recaptats i un informatiu digital que arriba a unes 300.000 persones, aquesta plataforma ha assolit un nivell de “garanties de confiança” notable. En Jonàs explica que Verkami cobra un 5% del total recaptat. “Creiem que és un preu totalment raonable i ajustat als serveis que donem: oferim solidesa, i la gent sap que complirem.”

Argumenta, a més, que aquest model democratitza la creació: “No has de ser una persona coneguda; a partir de la teva petita comunitat de cent o dues-cents persones pots autogestionar-te, autofinançar-te al marge de la indústria cultural.” És un “canvi en les relacions, un canvi en la producció i el consum cultural”.

Encara que de moment l’empresa és jurídicament una societat civil,

en Jonàs considera que forma part de l’economia social i solidària. De fet, forma part de la XES i fa tres anys que participa a la Fira d’Economia Solidària. Amb la Federació de Cooperatives i la Fundació Seira, estudien suport a projectes. “Les cooperatives encara no fan servir prou aquesta eina”, afirma. Només un 2,2% dels projectes de Verkami corresponen a cooperatives, tot i que el percentatge d’èxit és del 96%. Lluny dels 350.000 euros del documental de la Isona Passola, el projecte més car finançat fins ara, la mitjana no ha parat de créixer i cada vegada és més factible fer projectes entre els 10.000 i els 25.000 euros. “Això és perquè tenim un impacte molt gran: molta gent ens coneix i ja coneix el sistema.”

Moviments creen eines per a la transformació social

Altres tres plataformes s’han fet un lloc i han obert noves vies amb la proposta de finançament col·lectiu: Goteo, CoopFunding i Tot Suma. En tots tres casos, com a eines per a moviments i activistes socials i polítics. La forma de relació entre promotors de projectes i finançadors, és fonamentalment la mateixa. Nascut poc després dels pioners, Goteo es presenta com a “xarxa social per al finançament col·lectiu i la col·laboració distribuïda des de la qual impulsar el desenvolupament autònom d’iniciatives amb ADN obert, que generin noves oportunitats per a la millora constant de la societat i l’enriquiment dels béns i recursos comuns” i que tinguin “impacte social i retorn col·lectiu”. La col·laboració distribuïda és una novetat d’aquesta plataforma que permet aportar un suport als projectes no només monetari, sinó també en forma de serveis, infraestructures o petites tasques.

Així mateix, Goteo promou el que els seus representants anomenen “inversió de capital regadiu”, o sigui aportacions de capital “públicoprivat que multiplica 2 x 1 l’aportació ciutadana”, provinent d’entitats, institucions i governs. Aquesta xarxa vol créixer com una “comunitat de comunitats, articulades al voltant d’una plataforma digital amb nodes locals o temàtics,

Pàgina d'inici de Totsuma.cat.

autònoms però interdependents entre si”.

Impulsant la proposta, hi ha la Fundació Goteo, una entitat sense ànim de lucre creada pel col·lectiu Platoniq, una associació també sense ànim de lucre de professionals informàtics que ja té més de deu anys d'experiència. L'entitat va néixer a Barcelona, on funciona un dels tres nodes actuals; els altres dos són a Andalusia i el País Basc. “L'objectiu dels nodes”, afirmen, “és servir per a localitzar i analogitzar el fet digital, aportant proximitat i especificitat, i multiplicant així l'efecte de Goteo, tant a l'hora d'articular una comunitat local al voltant del coneixement obert i acostar-se a agents del context susceptibles d'incloure iniciatives a la plataforma, com de mobilitzar recursos per al desenvolupament d'aquestes”. A Catalunya, per exemple, formen part de la XES.

Des de Goteo es fa una avaluació molt positiva de la “nova institucionalitat construïda [...] des de moviments ciutadans de base” que anomenen “moviments municipalistes”, tot considerant que aquests, “dintre dels nous ajuntaments, disposen de recursos i infraestructures públiques que volen distribuir a prova d'auditoria ciutadana”. Destaquen com a senyal indicativa el fet que els regidors de la coalició governant a la capital espanyola,

Ahora Madrid, van decidir reduir-se els sous i donar a projectes l'import d'aquesta reducció. El 20% d'aquesta està compromesa per a finançar projectes de la plataforma.

Amb un percentatge d'èxit total dels projectes d'un 70%, els prop de sis-cents han recaptat en aquests anys un total de quasi 3,5 milions d'euros, dels quals quasi 100.000 euros han vingut d'institucions. Goteo cobra un 4% en concepte de despeses de manteniment del servei. El projectes s'exposen a la web durant quaranta dies, però poden mantenir-s'hi per uns altres quaranta per a optimitzar el pressupost. La feina la realitza un grup de treballadores que resideixen en set comunitats autònomes diferents, i són presents a Palma, Barcelona, Màlaga i Madrid. L'equip és format per nou persones, quatre de les quals viatgen constantment.

Allunyant-se d'institucions i apostant totalment per “l'autogestió i autofinançament de projectes cooperatius”, i impulsada des de la Cooperativa d'Autofinançament Social en Xarxa (CASX) i la Cooperativa Integral Catalana (CIC), amb grups de voluntaris, es va posar en funcionament i es gestiona la plataforma CoopFunding. Aquesta plataforma, que no s'emporta cap comissió de les aportacions als projectes, s'autofinança a si mateixa mitjançant una campanya de micro-

finançament permanent.

De la mateixa manera que Goteo, el suport als projectes pot ser amb aportacions no monetàries, per ajudar a l'autogestió del “sistema CoopFunding”. Les aportacions econòmiques, d'altra banda, poden fer-se en monedes alternatives, com ara fairbill o altres criptomonedes. Una altra característica diferencial és que les campanyes dels projectes poden tenir un segon termini i objectiu, i fins i tot en alguns casos ser permanents. En promoure l'ús de monedes alternatives, possibiliten que projectes que no tinguin compte bancari puguin rebre suport mitjançant un compte específic creat per al cas.

Els projectes, pel que fa a objectius i forma de treball, han “d'actuar d'acord amb els principis generals de la revolució integral, el procomú, p2p i l'ètica hacker”. CoopFunding és la més nova plataforma al país, encara que d'abast internacional (com Verkami), i ha finançat una vintena de projectes.

Finalment, la marca diferencial de la plataforma Tot Suma és la seva “vocació social i compromís amb la construcció nacional catalana”. Iniciativa sense afany de lucre, creada l'any 2013, vol fer possible “finançar tota mena de projectes que comparteixin un mínim comú denominador de voluntat de progrés i sobirania del país”.

Tot Suma és gestionada per l'Associació Xarxa Digital Catalana (XADICA), creada per tres activistes i professionals d'internet i les xarxes socials. S'estrenà amb el finançament d'un Correllengua al Principat i la Catalunya Nord, projecte de la CAL, el llibre *Catalunya silenciada*, de Dux Editorial, i el disc en occità *Òk! Brigada Internacional*.

La plataforma té 206 projectes promoguts i un percentatge d'èxit del 75%. La durada de la campanya gira entorn dels quaranta dies, d'acord amb el model “tot-o-res” (de la mateixa manera que Verkami), segons el qual el projecte ha d'arribar a l'objectiu per aconseguir el finançament. Si no hi arriba, el cobrament dels suports no es fa efectiu. La plataforma es queda amb un 5% de comissió. ■

Energia atòmica a Catalunya. Ascó, Vandellòs, Garoña, i Fukushima al fons

Miguel Muñiz

Membre de Tanquem les Nuclears – 100% Renovables i manté el web www.sirenovablesnuclearno.org

Encara que la majoria de la societat catalana no en sigui conscient, els propers mesos seran clau per a un assumpte que ens toca de prop. Els mitjans informatius no es van fer ressò del que va passar el 3 de febrer d'enguany en un organisme aparentment tan llunyà com el Consell de Seguretat Nuclear (CSN), a Madrid. Aquell dia, amb un conflicte considerable entre consellers, que s'ha repetit ja en quatre ocasions, i per una votació de quatre a un, el CSN va acordar tirar endavant un seguit de canvis tècnics que permetran a Endesa i Iberdrola, les dues companyies propietàries de la central atòmica de Garoña, tirar endavant les modificacions tècniques per tornar a fer funcionar el reactor l'any 2016. La reunió del 3 de febrer va ser important per tres motius. Primer: la majoria del CSN va decidir ignorar una carta que li van enviar tots els grups polítics del Congrés dels Diputats excepte el Partit Popular, en la qual li demanaven que endarrerís les decisions tècniques relacionades amb Garoña fins que hi hagués un govern constituït de manera estable. Segon motiu: el CSN va eludir (per tercera vegada) debatre el conflicte que suposa allargar a seixanta anys el funcionament d'un reactor nuclear. I tercer: el CSN va crear un precedent acceptant que Endesa i Iberdrola disposin d'un permís de funcionament de disset anys per a Garoña, en comptes dels deu que marca la normativa. A més, amb les seves decisions, el CSN va atorgar un formidable mecanisme de pressió a la indústria atòmica sobre qualsevol govern que intenti tancar les centrals atòmiques per la

Central nuclear de Vandellòs II (Baix Camp) propietat d'Endesa i Iberdrola.

via de l'anomenat "lucre cessant". Com diem, tot això pot semblar d'allò més llunyà, però no ho és pas. Malgrat els més de cinc-cents quilòmetres que separen Garoña de Catalunya, ens uneix l'Ebre, riu del qual la central obté aigua per a refrigeració. Així que, a l'escassa importància que tenen les barreres naturals per a frenar la difusió de la contaminació radioactiva, en aquest cas podem afegir-hi una connexió directa. El que passi a Garoña afecta a tothom, i a les persones que vivim a Catalunya, encara més.

El precedent del que passi amb Garoña permetrà que Ascó, Vandellòs, Cofrents, Trillo o Almaraz puguin demanar que s'allargui a seixanta anys el seu funcionament. Endesa i

"Aquest gran negoci es desenvolupa enmig d'una complicitat declarada entre tres blocs d'interessos: els defensors de la indústria nuclear, una part important del poder polític i els màxims responsables del Consell de Seguretat Nuclear."

Iberdrola també són les propietàries d'Ascó i Vandellòs i propietàries majoritàries de les altres centrals. Així tindriem les centrals atòmiques funcionant fins a l'any 2047 i,

si tenim la sort que no passi un accident que provoqui una catàstrofe com la de Txernòbil o Fukushima, ens esperen trenta-un anys més de contaminació radioactiva i amenaces per a la salut.

No es tracta únicament d'un perill de catàstrofe irreversible que marqui el nostre futur durant seixanta, setanta o vuitanta anys com a mínim (a Ucraïna i Bielorússia ja fa trenta anys que sofreixen a causa de la catàstrofe atòmica de Txernòbil, i enmig d'un silenci informatiu quasi total), sinó també del flux continu, diari, de milers de productes radioactius abocats a l'aire, l'aigua o la terra pel funcionament "normal" dels reactors atòmics, d'emissions de gasos que provoquen el canvi climàtic, de la generació de materials per a fabricar armes de destrucció massiva o municions d'urani empobrit, de l'increment del risc de contraure un càncer... De tot el que provoca una central atòmica en el funcionament de cada dia, de tot el que està passant sense que els mitjans informatius hi dediquin atenció, fora d'articles i editorials rituals amb motiu de l'aniversari de catàstrofes com ara les de Fukushima o Txernòbil, que semblen també molt llunyanes, però que ens toquen molt de prop.

La indústria nuclear és un gran negoci i una forma de control social amb molts beneficiaris, beneficiaris als quals els importa ben poc el que passi amb el medi ambient, la salut o la pau. Aquest gran negoci es desenvolupa enmig d'una complicitat declarada entre tres blocs d'interessos: els defensors de la indústria nuclear (des d'acadèmics i tècnics a periodistes, bancs, companyies elèctriques, etc.), una part important del poder polític (el Govern i representants de la majoria de les forces polítiques) i els màxims responsables del Consell de Seguretat Nuclear, l'organisme de control que paguem des de la societat i que hauria de vigilar per protegir-nos, però que actua més aviat com una agència de relacions públiques de la indústria nuclear. Una indústria nuclear els beneficiaris de la qual són especialment forts a Catalunya. En els darrers mesos, s'ha fet molta publicitat del text del Govern de la

ARXIU

Central nuclear d'Ascó (Ribera d'Ebre) propietat d'Endesa i Iberdrola.

Generalitat conegut com a "Document de bases per a constituir un Pacte Nacional per a la transició energètica". Aquest Document, que fa una invocació genèrica i indeterminada a un futur energètic de Catalunya basat en les energies al cent per cent renovables, no parla gens de tancar les tres centrals nuclears que tenim a Catalunya, i fa una sola menció a l'energia atòmica: a la pàgina 22 proposa que es redacti una "Llei d'energia nuclear" que hauria de ser aprovada per un futur Parlament.

Aquesta llei, però, està determinada, com el Document mateix s'encarrega de puntualitzar, pel treball previ que s'ha desenvolupat en l'informe número 9 del Consell Assessor de la Transició Nacional (CATN), un altre document que planteja que el funcionament de les centrals atòmiques de Catalunya s'allargui a seixanta anys. Aprovat el mes d'octubre del 2014, l'informe número 9 sobre "Proveïment d'aigua i energia", diu, a la pàgina 111: "[...] Als EUA, més del 50% de les centrals nuclears de la mateixa tecnologia que les centrals catalanes ja disposen d'autorització de funcionament de 20 anys addicionals als 40 per als quals van ser dissenyades. És possible preveure, doncs, que [...] les centrals nucle-

"Tindríem les centrals atòmiques funcionant fins a l'any 2047 i, si tenim la sort que no passi un accident que provoqui una catàstrofe com la de Txernòbil o Fukushima, ens esperen trenta-un anys més de contaminació radioactiva i amenaces per a la salut."

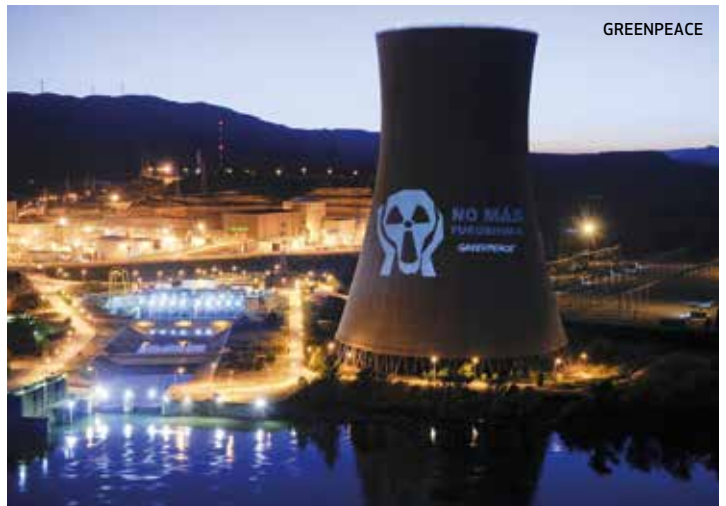
ars catalanes podrien gaudir d'una extensió de vida de 20 anys més, qüestió fonamental perquè el sistema elèctric català sigui un sistema econòmicament competitiu."

Es a dir, l'allargament del funcionament a seixanta anys, que la indústria atòmica no ha aconseguit arrancar del Govern d'Espanya (malgrat les declaracions coincidents dels tres blocs mencionats més amunt), ja el té garantit en un hipotètic futur estat secessionista de Catalunya.

I tot això passa enmig del silenci informatiu més vergonyós. Cinc anys després de començar la catàstrofe de Fukushima, la indústria nuclear

Recipient del reactor nuclear a la central de Santa María de Garoña (Burgos).

Projecció reivindicativa de Greenpeace a la central nuclear d'Ascó.

Sala de control de la central nuclear de Garoña (Burgos) també d'Endesa i Iberdrola.

i els seus partidaris han aconseguit treure l'amenaça que suposa l'energia atòmica de l'agenda informativa i de debat polític. Qüestions com ara el futur de la central de Garoña, les implicacions dels impactes ambientals i de salut de seixanta anys de funcionament, o els sofriments i les morts que provoquen els reactors nuclears a tot el món (incloent-hi des de la mineria d'urani fins a l'abocament de residus), simplement no existeixen.

Com dèiem al començament del present article, els propers mesos seran clau per a determinar el futur de la central de Garoña, i això ens toca de prop. La qual cosa ens deixa davant un únic camí: si volem realment una societat amb una base energètica més neta i al cent per cent renovable, si volem reduir l'amenaça que representen

les centrals atòmiques a Catalunya (i a Espanya), hem de treballar en pla d'igualtat i solidaritat amb les persones que volen el mateix a Espanya. Dividits no signifiquem res: hem de crear ponts. Part del nostre futur depèn d'això. ■

Notes a l'article

— Hauríem fet un article massa llarg si haguéssim volgut detallar la manera com el funcionament quotidià d'una central atòmica que fabrica electricitat genera gasos que acceleren el canvi climàtic, material per a fabricar bombes de destrucció massiva, projectils radioactius d'urani empobrit, contaminació massiva per triti que arriba a l'aigua que bevem i als aliments que mengem, i increment de càncers. Si alguna persona està interessada a conèixer aquests detalls, pot consultar la pàgina web <http://www.sirenovablesnuclearno.org/nuclear/nuclearcatalunya/nucleararticles.html> on hi han articles específics amb dades, xifres i càlculs que ho demostren.

— És recomanable llegir determinades actes de les reunions del Consell de Seguretat Nuclear en les quals es mostra el conflicte que provoca Garoña. Les més il·lustratives són, al nostre parer, l'acta 1364, del 4/11/2015; i l'acta 1372, del 3/2/2016. Es poden obtenir en PDF en <https://www.csn.es/actas-del-pleno>.

— Sobre la versió naïf del concepte de lucre cessant, es pot llegir <http://www.lucrocesante.com/>, però sobre el veritable perill que representa en el marc polític del TTIP que el neoliberalisme dona a les grans empreses es pot consultar <http://www.noalttip.org/que-es-el-ttip/>.

Casos de governs que s'han vist obligats a pagar a companyies privades per aplicar polítiques decidides democràticament pels seus ciutadans són els d'Eslovàquia, Austràlia, l'Uruguai, l'Equador i el Canadà, però n'hi han més. Vegeu: <http://www.eldiario.es/zonacritica/>.

Un món sense bancs

Cooperació Catalana
@rocagales

Joan Ramon Sanchis Palacio, catedràtic d'economia de l'empresa i director de l'Institut Universitari d'Investigació en Economia Social, Cooperativisme i Emprenedoria (IUDESCOOP), de la Universitat de València, presenta el seu nou llibre *¿Es posible un mundo sin bancos?* *La revolución de las finanzas éticas y solidarias*, editat per El Viejo Topo.

El llibre proposa fer una revolució silenciosa de les finances a escala mundial, que sigui liderada per la societat civil a través de les tres "C": coneixement, consciència i consum financer socialment responsable. En el llibre s'ofereix una reflexió sobre el model de banca que necessita la societat a l'actualitat, quins han de ser els seus fonaments i quina ha de ser la seua funció com a instrument al servei de les persones i de les empreses. Es fa necessari un canvi en profunditat en el model bancari a través de l'ètica i la responsabilitat social: apostar per una banca de proximitat vinculada a les necessitats de la societat.

També s'analitzen la reforma/contrareforma financera, l'exclusió/inclusió financera, les finances ètiques i cooperatives, i els diferents sistemes de finançament alternatius a la banca convencional, com ara les cooperatives de crèdit, de serveis financers i integrals, els bancs de temps, les comunitats autofinançades, les monedes socials i les finances col·laboratives, com ara el finançament col·lectiu (crowdfunding), entre d'altres; i s'ofereixen alternatives i solucions

als problemes actuals.

Es pot veure el vídeo de presentació del llibre a youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=tXs-jN7nk14&feature=share>.

El llibre està editat per El Viejo Topo / Ediciones de Intervención Cultural. ■

SANCHIS PALACIO, JOAN RAMON .
@Joanrasan
¿Es posible un mundo sin bancos?
La revolución de las finanzas éticas y solidarias
El Viejo Topo
ISBN: 978-84-1628863-2
218 pàgines
Barcelona, 2016

•Eina al servei de la transformació social

»Ser agents actius del desenvolupament local per construir una economia cooperativa, solidària i al servei de les persones.

•Teixit social i treball en xarxa

»Més de 700 entitats i 3.500 persones per construir una eina col·lectiva de l'economia social i solidària

•Préstecs a l'economia social i solidària

»En els darrers 5 anys, més de 1.000 préstecs concedits per un total de 40 milions d'euros

<https://coop57.coop>

Coop57, sccl · C/ Premià, 15, baixos · 08014, Barcelona | Tel. 93 268 29 49

Primer concurs Internacional d'Humor Gràfic sobre Drets Laborals

Autor: **Galdric Sala**. Humorista gràfic i il·lustrador de Sant Fruitós de Bages, actualment treballa pel Diari de Girona i Regió 7. Va estudiar Belles Arts a la Universitat de Barcelona. En el món del còmic i l'humor té tres llibres o àlbums publicats. El 2015 va participar al CLAM, Festival Internacional de Cinema Solidari de Navarres amb 4 vinyetes solidàries.

Agraïments a CGT Catalunya i Associació l'Oliva. www.concurshumorgraficdretslaborals.wordpress.com

www.femescala.coop
info@femescala.coop
 c. Bailèn 5, baixos
 08010 Barcelona
 tel. 93 532 36 26

ÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA SOCIAL - TRANSPARÈNCIA - COHESIÓ - ESTALVI - ECONOMIA

Administrem comunitats veïnals i lloguers

Què fem?

- Administració de comunitats veïnals
- Administració de lloguers
- Gestió de proveïdors
- Assessorament legal
- Acompanyament dels usuaris

Com ho fem?

- Compromís mediambiental i social
- Estalvi econòmic i transparència
- Millora de la qualitat de vida
- Bon servei i millora constant

Més informació a www.femescala.coop

Odontologia cooperativa

Cos, cooperativa de salut
@COS_Cooperativa

Des de fa quasi un any, a COS hem estat treballant per oferir el servei d'odontologia a les persones sòcies de la cooperativa. En aquest camp, érem molt novells: sense experiència per saber si dimensionàvem bé la complexitat de cada tipus d'intervenció, amb dificultats per a avaluar quins tractaments tenen més dificultat i quins no, etc. Volíem integrar el servei d'odontologia aplicant la màxima de COS pel que fa els serveis de salut: "Amb la salut no és ètic fer negoci".

A més a més, es tractava de dissenyar un servei que, com la resta, fos integratiu i que, per tant, comptés amb la col·laboració d'especialitats com ara l'odontologia, l'osteopatia, l'homeopatia, la complementació nutricional, la naturopatia, la teràpia neural, l'acupuntura, etc.

I, tal com som, ens hi posàrem de ple fins a assolir l'objectiu: engegar el servei el mes de gener del 2016. Ara ja ho podem dir: COS ofereix un servei d'odontologia per a totes les edats, per a qualsevol tipus d'intervenció i amb la mirada integrativa des d'on treballem la salut, per a tots els socis i sòcies, petits i grans que formem la cooperativa. Amb aquesta experiència també han vingut les sorpreses i es corrobora la idea que ja teníem: la salut continua sent una assignatura pendent i, en molts casos, es continua concebant com una via de negoci. Per a nosaltres era primordial poder oferir un servei com aquest des dels criteris de l'economia solidària, amb el cost just. Construir més opcions en el camp de la salut no és només una bandera, i sabem que ens cal arremangar-nos i aprendre molt.

En el camp de l'odontologia, podem trobar odontologies en projectes solitaris, en serveis privats, en el servei públic (on només

es cobreixen unes intervencions determinades), etc. Però des de COS, com hem fet en les altres àrees d'atenció, hem engegat un servei que ocupa un nou espai, el de l'ètica en la salut, un espai ineludible quan emmarquem la nostra activitat en el camp de l'economia solidària.

Aquí no hi han visites ganxo, descomptes meravellosos o proves gratuïtes que són la porta per a entrar a tractaments amb marges de beneficis desorbitats i, malauradament, força alineats amb el negoci de la salut. Des del nostre posicionament no defensem —i, per tant, no volem tenir— costos d'intervencions que en alguns casos arriben al 300% de marge de benefici, per més cursos, instal·lacions, aparells, material que vulguem amortitzar-hi. És una qüestió de model social, i quan ens posem a pensar la salut sense deixar-nos influir pel model neoliberal, entenem que, en aquesta matèria, tenim el dret

d'utilitzar opcions i recursos que afavoreixin la nostra salut, i també el de reapropiar-nos de les opcions i decisions que ens permetran ser-ne els gestors, per deixar de dependre de nivells que decideixen sobre com l'hem de consumir i quins costos hem d'assumir.

Per sort, i després d'aprendre molt d'aquesta experiència, podem dir que l'odontologia a COS, com la resta de serveis, és representativa d'una manera de fer les coses que, després de cinc anys d'existència, ja comença a ser marca de la casa: un model de medicina integrativa que entén que l'ètica és qui marca el model de salut.

I continuem creixent.

iGràcies a totes les sòcies i socis per fer-ho possible! ■

Cuina fàcil, bona per a tu i per al territori

Xarrups, tasses i gots llargs

Carles Xiberta i Codina
Eскурacassoles.cat*

Els dies passen ràpid i, sí, ja tenim la primavera ben instal·lada a casa. La caloretta, la màniga curta, les ganes de gaudir amb bona companyia d'un refresc en una terrasetta..., indicis inequívocs que la nova estació comença a treure el nas. ¿No cal que us recordem la importància d'hidratar-se quan fa calor, oi? D'això ja se n'encarreguen cada any les nostres simpàtiques i amatents autoritats sanitàries amb consells tan útils com ara "beveu aigua a intervals regulars encara que no tingueu set" o "procureu passar per l'ombra en les hores de més sol". El que volem és proposar-vos algunes idees per anar una mica més enllà de l'aigua, la cerveseta o els refrescos a l'hora de "fer un beure", tant per a fer-vos a casa, com per a demanar al vostre bar habitual.

L'orxata és una beguda estrella en època de calor. Refrescant, sana i deliciosa. Us expliquem com fer-ne de manera ben senzilla: per a dues persones necessitareu 250 grams de xufles, 50 de sucre i un litre d'aigua mineral. Esbandiu les xufles i deixeu-les en remull fins que s'estovin (un dia, per exemple). Escorreu-les i poseu-les en un recipient amb el sucre i un got d'aigua mineral. Passeu la mescla per la batidora i, quan estigui batuda, afegiu-hi la resta d'aigua i tritureu-la una mica més. Filtreu-la amb un colador fi prement la pasta perquè tregui tot el suc, i torneu a colar-la amb un drap de fil. No cal dir que l'heu de servir ben freda. Aquí som de fer cafè. Per esmorzar, després de dinar, a mitja tarda..., proveu aquesta combinació: feu un cafè exprés i poseu-hi pell de llimona, canyella, un punt de sucre, una mica de crema de llet i glaçons. Si el voleu un xic més potent,

podeu posar-hi un raig de rom o de licor de cafè.

Una altra opció per a refrescar-se ben sana i ben nutritiva són els batuts. Us en proposem un parell. Passeu per la batidora uns quants maduixots, dos iogurts naturals, tres o quatre cullerades de sucre, unes fulles de menta i un raig de llimona. Deixeu refredar la mescla a la nevera i tindreu un magnífic batut de maduixots amb menta. Si en voleu fer un de xocolata, per exemple, barregeu sis boles de gelat de xocolata amb mig litre de llet i una cullerada de cacau pur en pols. Podeu variar de sabor canviant, simplement, de gelat (vainilla + vainilla en pols, maduixa + melmelada de maduixa, etcètera). El granissat de llimona també és un clàssic d'aquests dies de calor. Agafeu el suc de sis o set llimones i barregeu-lo bé amb 400 grams de sucre i un litre d'aigua. Poseu la barreja al congelador i aneu-la remenant cada mitja hora més o menys, vigilant que no quedi massa compacta. Si voleu sorprendre amb una cosa diferent, i proveu de barrejar-lo amb cervesa, amb un bon cava, amb vi negre, amb ginebra de Menorca o amb alguna de les moltes ratafies de casa nostra! ¡Salut!

¿I a casa vostra? ¿Quines són les vostres begudes predilectes per a fer passar la calor? ■

Origen de les receptes:

- Orxata de xufles: adaptada de ambcompte.net
- Batuts: adaptades de myTaste.cat
- Granissat de llimona: adaptada de receptes.cat

Orxata, CC-BY-NC-SA Visual Omelette per Escuracassoles.

* L'Eскурacassoles és un projecte de cuina fàcil, bona per a tu i per al territori. Volem recuperar la cuina senzilla del dia a dia amb productes de proximitat i de temporada.

Donació de llibres

1. *Convenció per a salvaguardar el Patrimoni Cultural Immaterial*. Barcelona: Unescocat, 2010.
2. *El catalanisme, motor del país*. Barcelona: Proa, 2007.
3. *Els drets dels pobles: drets individuals i drets col·lectius*. Barcelona: CEJP, 2007.
4. *Els programes de recerca i desenvolupament de la Comunitat Econòmica Europea 1990-1994*. Barcelona: CIRIT, 1990.
5. *El talent femení en el lideratge de les empreses*. Barcelona: Fundació Josep Irla, 2010.
6. *Estudi del benestar als països escandinaus*. Barcelona: CEJP, 2006.
7. *L'eix Girona-Perpinyà*. València: Institut d'Economia i Empresa Ignasi Villalonga, 2014.
8. *Les organitzacions no governamentals per al desenvolupament a Catalunya*. Barcelona: Caixa Catalunya, 1999.
9. *Noves organitzacions del temps de treball*. Barcelona: CESB, Ajuntament de Barcelona, 2006.
10. PALACÍN, RAMON. *De directivo a empresario*. Barcelona: Profit Editorial, 2009.
11. RICARDO, DAVID. *Principios de economía política*. Madrid: Sarpe, 1985.
12. *Recull cooperatiu*. Albert Pérez Baró. 1936/1981. Barcelona: Fundació Roca i Galès, 1981.
13. *Tona 1401-2001. Sis-cents anys de la concessió del privilegi de carretatge*. Tona: Ajuntament de Tona, 2001.
14. VALLCORBA, JAUME. *El país que tindrem*. Barcelona: Fundació Catalunya Estat, 2012.
15. *Valors útils per a la Catalunya del futur*. Barcelona: CEJP, Fundació Lluís Carulla, 2008.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca Galès publicarà a Cooperació Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA Fundació **ROCA GALÈS**

Horari:
de dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.
dimarts i dijous de 16 a 19 h.
Telèfon: 93 215 48 70
Fax: 93 487 32 83
a.e.: biblioteca@rocagales.cat
www.rocagales.cat

La Biblioteca de la Fundació Roca Galès ha rebut de nou una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons. Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades. Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

LA TERRA

Núm. 423. Març del 2016. Barcelona

uniopagesos@uniopagesos.cat

www.uniopagesos.cat

Revista escrita en llengua catalana de periodicitat mensual. És l'òrgan d'informació i debat de la Unió de Pagesos de Catalunya. A l'editorial, la portada i les pàgines primerenques és ben present un dels grans temes de la publicació: els resultats de les eleccions agràries 2016, que es van celebrar el passat mes de febrer. La Unió de Pagesos va obtenir-hi uns grans resultats i les va guanyar per sisena vegada consecutiva, la qual cosa ha reforçat la representativitat del sindicat, que cada dia fa més palesa la necessitat que tota de la societat defensi el sector agrari. D'aquest número cal destacar les pàgines anomenades "Especial cooperatives", en què hi ha una entrevista al president de la Fundació Roca i Galès, la nostra entitat. S'hi exposen els valors, els reptes i el funcionament de les cooperatives i el cooperativisme. S'hi parla de la intercooperació i s'assegura que les cooperatives són un bon model alternatiu per a treballar, gestionar i distribuir. A les pàgines centrals s'inclou una llista de les cooperatives agràries, amb les activitats que fan, dades diverses de cadascuna i els productes que ofereixen. De la resta, tot seguit en reproduïm una part del sumari. A la secció "Opinió", l'escrit "L'energia, el camp i la ciutat". A la part dedicada als diversos sectors, es parla del de la llet, per a la qual es reivindiquen uns preus més justos. També es tracta del món de la ramaderia ovina i de la bovina. A "Política agrària" hi ha una crònica sobre Brussel·les, l'economia internacional i la comercialització en la qual la Unió de Pagesos denuncia l'empresa Carrefour. A "Territori" s'aborda un dels greus problemes amb què es troben actualment els pagesos: les sobrevaloracions cadastrals de les construccions agràries, i es fa ressò de la protesta portada a terme recentment a Berga. A continuació hi ha els "Apunts de meteorologia". I, més avall, "Gestió", un text en què es denuncia l'increment de la factura elèctrica. Tot seguit hi ha la secció "Llibres i webs". I, finalment, "Iniciatives", un apartat en què es presenta la formatgeria que fa vint anys van iniciar els ramaders de Sort. ■

DIRECTA

Núm. 406. Abril-maig del 2016. Barcelona

www.directa.cat

subscripcions@directa.cat

directa@directa.cat

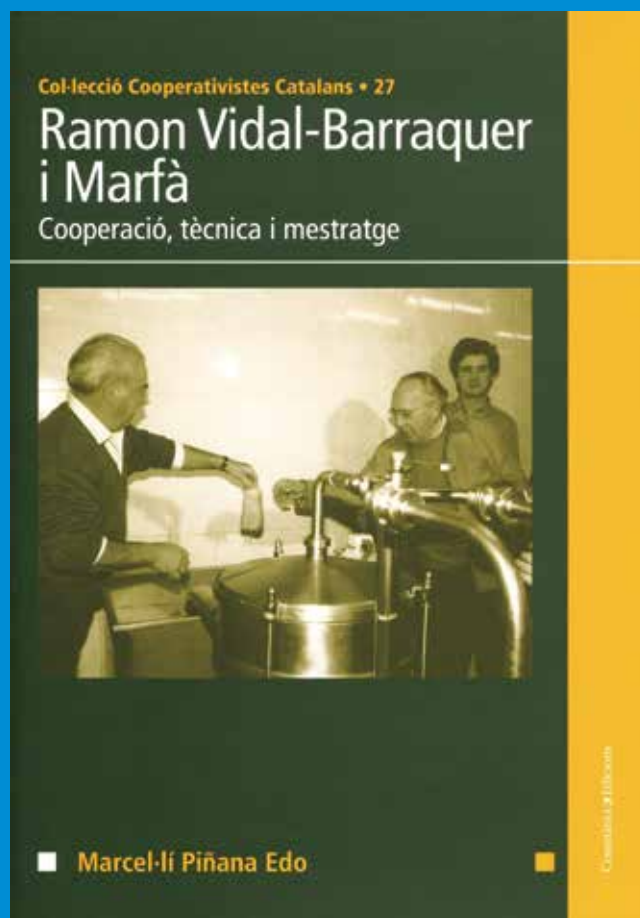
Presentem aquesta publicació que podem trobar en els formats paper i digital. És de periodicitat quinzenal. La primera edició en format paper és va publicar ara fa deu anys, i la digital, uns quants mesos abans. Tal com s'indica a la presentació, Directa és un mitjà de comunicació en llengua catalana que pretén ser una eina de debat i anàlisi per reflectir l'actualitat. És un projecte assembleari, autogestionat i descentralitzat que vol exercir la funció social de plasmar diversos projectes socials, polítics i culturals. Cal remarcar el titular de portada d'aquest número: "Confidants a cop de talonari", ja que, resulta que, després d'una investigació, la revista denuncia la troballa de dos individus que es van identificar com a pertanyents a la "Seguretat de l'Estat" i que van oferir contraprestacions econòmiques i influències en el procés obert que té la persona que volien captar com a informador: un activista social i polític. Heus aquí altres títols que podem trobar en aquest número: "L'Ateneu La Base, al punt de mira", "Divuit anys rere l'ombra allargada de «Jordi»", "Espionatge més enllà de la llei". A la secció "Estirant el fil" trobem "Les múltiples cares de la ultradreta alemanya" i una entrevista a Houria Bouteldja. A "Roda del món" hi ha "La «Nuit Debout» s'instal·la a les places de França". A la secció "Expressions" trobem "Lectures directes, pàgines transformadores". A "Cruïlla": "De la vinyeta a la lluita". A "Impressions": "El que fas també s'hereta". A "Comunitat Directa" s'expliquen els seus deu anys d'existència amb xifres. L'article següent es titula "Poca broma". Tot seguit hi ha la secció "Indirecta", amb el titular: "Abida Mohamed: «La guerra no ens du enlloc. Hem d'apostar per la no-violència»". A "Columna": "Il·legal, Immoral, Indomeni. Liberté, égalité i no sé què". I, finalment, "Gramàtica municipal". ■

Col·lecció Cooperativistes Catalans

27

PIÑANA EDO, Marcel·lí
Ramon Vidal-Barraquer i Marfà

Ed. Fundació Roca i Galès amb Cossetània Edicions

Altres títols de la col·lecció

1. GAVALDÀ, Antoni
Josep M. Rendé i Ventosa	10. POMÉS, Jordi
Salvador Pagès Inglada	19. PIÑANA EDO, Marcel·lí Joan
Mestre i Mestre
2. ANGUERA, Pere
Antoni Fabra Ribas	11. AUDÍ, Pere - ORESANZ, Toni
Joaquim Llorens Abelló	20. HERNANDEZ BENAVENTE, Santos
Josep Espriu i Castelló
3. CASANOVES I PRAT, Josep Josep Lladó i
Quintana	12. BOSH I CUENCA, Pere
Pere Dausà i Arxer	21. ROTGER I DUNYÓ, Agnès
Joan Ventosa i Roig
4. JIMÉNEZ NAVARRO, Àngel Sants Boada i
Calsada	13. DUCH PLANA, Montserrat
Micaela Chalmeta	22. PONS I ALTÉS, Josep M.
Pere Boldú i Tilló
5. FERRER I GIRONÈS, Francesc
Joan Tutau i Vergés	14. SUÑÉ MORALES, Jordi Miquel
Mestre i Avinyó	23. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Albert Talavera i Sabater
6. VICEDO RIUS, Enric
Enric d'Hostalric i Colomer	15. VALLÈS I MARTÍ, Josep Maria
Josep Cabeza i Coll	24. MIRÓ, Ivan i DALMAU, Marc
Joan Rovira Marqués
7. GAVALDÀ, Antoni
Benet Vigo i Trulls	16. SERRANO I BLANQUER, Jordi
Joan Salas Antón	25. IBARS CHIMENO, Teresa
Màrius Pons Sumalla
8. PLANA I GABERNET, Gabriel
Josep Roca i Galès	17. GARAU ROLANDI, Miguel Joan
Peiró i Belis	26. EDO PUERTAS, Josep
Andreu Cortines Jaumot
9. COMAS I CLOSAS, Francesc
Leonei Soler i March	18. BOSCH I CUENCA, Pere Jaume
Rossich i Bassa	

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Aragó, 281, 1r 1a - 08009 Barcelona
Tel. 932 154 870 - www.rocagales.cat

 facebook.com/fundacio.rocagales.5